

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวครธานี เขต 3 ซึ่งสรุปผลการวิจัยโดยนำเสนอ ตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมุติฐานการวิจัย
3. ขอบเขตการวิจัย
4. วิธีดำเนินการวิจัย
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. สรุปผลการวิจัย
7. การอภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวครธานี เขต 3 ทั้ง โดยรวมและรายด้าน

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับ ชุมชน ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวครธานี เขต 3 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนที่มีขนาด แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้าน

สมมุติฐานการวิจัย

ปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวครธานี เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน

ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ดำเนินงานในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 3 ปีการศึกษา 2547 จากโรงเรียนจำนวน 232 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 160 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 72 คน ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1,175 คน ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1,246 คน และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1,134 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 792 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 4,579 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 3 ของปีการศึกษา 2547 จำนวน 355 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มจากประชากรหลายขั้นตอน ตามขนาดของโรงเรียนจากนั้นจึงเปิดตารางของเครจซ์และมอร์แกน และเปรียบเทียบสัดส่วน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง 355 ชุด ได้รับกลับคืน 355 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 355 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด จากนั้นนำไปแยกตามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ จำแนกตามตำแหน่ง และวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 3 โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่ม

เปรียบเทียบระดับปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 3 ตามขนาดของโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ T - Test (Two - Way ANOVA)

ข้อมูลตอนที่ 3 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 3 โดยสรุปประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 3 ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นเอง และนำไปทดลองใช้ในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คนแล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 ซึ่งแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 3 ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเพิ่มเติม

สรุปผลการวิจัย

1. ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 3 โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ของโรงเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหาร โรงเรียนมีปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

ครูผู้สอนมีปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก อยู่ 1 ด้าน คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง อยู่ 4 ด้าน คือ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้บริการแก่ชุมชนและด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

1.2 ปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

เมื่อพิจารณาตามขนาดของ โรงเรียน พบว่า

โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ด้านการให้บริการแก่ชุมชน และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

2. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบระดับปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านดังนี้

2.1 ปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน พบปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างสถานภาพกับขนาดของโรงเรียน

2.2 ปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประชาสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ด้านการประชาสัมพันธ์โดยรวมไม่แตกต่างกัน พบปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างสถานภาพกับขนาดของโรงเรียน

2.3 ปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริการแก่ชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างสถานภาพกับขนาดของโรงเรียน

2.4 ปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน พบปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างสถานภาพกับขนาดของโรงเรียน

2.5 ปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน พบปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างสถานภาพกับขนาดของโรงเรียน

2.6 ปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่โดยรวม ไม่แตกต่างกัน พบปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างสถานภาพกับขนาดของโรงเรียน

3. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

3.1 ด้านการประชาสัมพันธ์

ควรมีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อชี้แจงนโยบายความก้าวหน้าของโรงเรียน การจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์หรือหอกระจายข่าวในการเผยแพร่ข่าวสารและกิจกรรม

ต่างๆของโรงเรียน ตลอดจนการทำรายงานผลการเรียน ความประพฤติและสุขภาพนักเรียนให้
ผู้ปกครองทราบ

3.2 ด้านการให้บริการแก่ชุมชน

ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนใช้บริการด้านอาคารสถานที่สนามกีฬาของ
โรงเรียนการให้บริการห้องสมุดหรือความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน

3.3 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

ผู้บริหารโรงเรียนและครูควรเข้าร่วมประชุมกับชุมชน หรือปรึกษาหารือ
และวางแผนการดำเนินงาน หรือกิจกรรมต่างๆของชุมชน ตลอดจนการส่งเสริมและจัดให้
บุคลากรในโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมที่ชุมชนจัดขึ้นตามโอกาส
ที่เหมาะสม

3.4 ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

ควรมีการแสวงหาความร่วมมือด้านวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ต่างๆจากชุมชน
เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการศึกษาของ โรงเรียนและการจัดกีฬาที่สร้างความ
สามัคคีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียนหรือชุมชน เช่น กีฬาสัมพันธ์ เป็นต้น

3.5 ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

ควรส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดประชุมร่วมกับชุมชนหรือ
หน่วยงานอื่นๆ ตลอดจนการร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้นและเชิญมา

การอภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีข้อค้นพบที่น่าสนใจดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมทั้ง 5 ด้านตามสถานภาพและ
ขนาดของโรงเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานด้าน
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังมีปัญหามาก โดยเฉพาะด้านการเสริมสร้าง
ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ดังนั้นผู้บริหาร
โรงเรียนควรให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ยังมีปัญหามาก โดยเฉพาะด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น
ตลอดจนการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ให้มากขึ้นและควรจัดทำหลักฐานเกี่ยวกับงานด้าน
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของ ศาสตราจารย์ จันทะเลิศ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 9 ผลการศึกษาปรากฏดังนี้ การบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมทุกด้านและเป็นรายด้านอยู่ที่ระดับมาก แต่มีการบริหารงานที่ที่ระดับกลางอยู่ 1 ด้านที่เหลือคือ ด้านการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีการบริหารงานโดยส่วนรวม 3 ด้านอยู่ระดับมาก แต่มีการบริหารงาน 3 ด้านที่เหลืออยู่ระดับปานกลาง คือ ด้านการประเมินผลการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน และด้านการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน นอกจากนั้นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีการบริหารงานโดยส่วนรวม และเป็นรายด้าน 4 ด้านอยู่ระดับปานกลาง และอีก 2 ด้านที่เหลืออยู่ระดับมาก คือ ด้านการประเมินผลการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านการสนับสนุนจากชุมชน ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมี การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้านไม่แตกต่างกัน แต่มีการบริหารงานอีก 2 ด้านที่เหลือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีการบริหารงานด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติ ของโรงเรียนและด้านการให้บริการชุมชนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่สอดคล้องกับบุษะยาว ใจงาม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ยังมีปัญหาโดยเฉพาะด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น และด้านการประชาสัมพันธ์ โรงเรียน ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียนควรให้ความสำคัญและดำเนินงานด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนให้มากขึ้นและควรจัดทำหลักฐานเกี่ยวกับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้เป็นระบบและปัจจุบัน อันจะทำให้การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. ปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุตรธานี เขต 3 โดยรวมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

โรงเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก คือ การดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ มีปัญหาในด้านการจัดบุคลากรของโรงเรียนไปร่วมกิจกรรมต่างๆกับชุมชน ช่วยศึกษาสภาพปัญหาการประกอบอาชีพของคนในชุมชน โดยรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่างๆในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและประชาชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนจัดกิจกรรมต่างๆ และมีการประเมินนโยบายแผนงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนปัญหาที่พบ ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ ครู-อาจารย์ มีชั่วโมงสอนและทำหน้าที่ด้านอื่นๆมาก แหล่งวิทยากรในชุมชนมีน้อยผู้ปกครองและประชาชนมีฐานะยากจนและการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับองค์กรต่างๆในชุมชนยังมีไม่ต่อเนื่อง ไม่สอดคล้องกับอำนาจ คงทอง (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิต่างกัน มีการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งแตกต่างกันมีการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและมีข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนหลายๆ วิธีโดยเหมาะสมกับสภาพชุมชน ควรทำวารสารแผ่นพับแจกผู้ปกครอง นักเรียนสม่ำเสมอ ควรจัดสรรและจัดตั้งงบประมาณ ด้านการประชาสัมพันธ์ให้เพียงพอ ควรบริการด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ควรให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่สำคัญและเป็นประโยชน์ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมของโรงเรียน ควรติดต่อสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นอย่างสม่ำเสมอ ควรประสานงานและขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น เพื่อจัดกิจกรรมของโรงเรียนและควรจัดตั้งชมรมศิษย์เก่าเพื่อพัฒนาโรงเรียน ไม่สอดคล้องกับ ถวิล คนฉลาด (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดเล็ก มีปัญหาการปฏิบัติงานโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับที่ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการได้รับการสนับสนุนจากชุมชนมีปัญหาอยู่ในระดับมากส่วนด้านการเป็นผู้นำและการให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ด้านการ

ประเมินผลงานสร้างร่วมมือกับชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน และด้านการสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับที่ปานกลาง ปัญหาที่สำคัญที่พบคือ ขาดการปรึกษาหารือกับชุมชนในการจัดทำแผนงาน ชุมชนไม่สนใจข่าวสารเกียรติประวัติของโรงเรียน มีงบประมาณในการดำเนินการน้อย วัสดุครุภัณฑ์ที่ให้บริการแก่ชุมชน ไม่เพียงพอฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้ออำนวยต่อการสนับสนุนโรงเรียน และโรงเรียนไม่นำผลการประเมิน เผยแพร่แก่ชุมชนให้ทราบ

3. ปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมตามความคิดเห็นของครูผู้สอน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากขาดการวางแผนด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การประเมินผลการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การได้รับงบประมาณสนับสนุนจากชุมชน การให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานในโรงเรียน การจัดบุคลากรเข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชนและหน่วยงานอื่น ความโอกาสอันเหมาะสม การเชิญบุคคลที่มีความรู้ความสามารถหรือภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรในโรงเรียน การให้ชุมชนและหน่วยงานอื่นเข้าร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนในลักษณะของกิจกรรมกลุ่ม ไม่สอดคล้องกับ วัชร สุขเจริญวิภารัตน์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาค้นคว้า ปรากฏดังนี้ การปฏิบัติงานด้านความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีปัญหาารวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การให้บริการชุมชน การวางแผนสร้างร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน การสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน การประเมินผลการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการได้รับการสนับสนุนจากชุมชนและผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานด้านความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทุกด้านและจำแนกตามตัวแปรสถานภาพและขนาดของโรงเรียนพบว่า บุคลากรในโรงเรียนและกรรมการในโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีปัญหาการปฏิบัติงานด้านความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง โดยรวมทุกด้านและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาการปฏิบัติงานด้านความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง โดยรวมทุกด้านและเป็นรายด้าน

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ตามลำดับไม่สอดคล้องกับ อร่าม กุสกูลรัตน์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาปรากฏดังนี้ ครู-อาจารย์เห็นว่าการปฏิบัติงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ จังหวัดนครพนม ตามกลุ่มชาติพันธุ์ภูไท ไทฉ้อ และไทแสก มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านไม่สอดคล้องกับ สุชาติ ลาวัลย์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาโดยส่วนรวม และจำแนกตามสถานภาพมีปัญหาคือความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวม และเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความร่วมมือทางด้านวิชาการ ความร่วมมือด้านบุคลากร ความร่วมมือด้านจัดกิจกรรมและการพัฒนาชุมชน ความร่วมมือด้านการประชาสัมพันธ์และข่าวสาร และความร่วมมือด้านอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ และมีปัญหาเป็นรายข้ออยู่ระดับที่มาก คือ โรงเรียนไม่นำผลการประเมินด้านอาคารสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์ ในรอบปีเผยแพร่แก่ชุมชนและงบประมาณในการจัดและร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีน้อย

4. ปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ การประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงนโยบายและความก้าวหน้าของโรงเรียน การพบปะเยี่ยมเยียนนักเรียนผู้ปกครองหรือประชาชนในเขตบริการตามวาระที่เหมาะสม การจัดบุคลากรของโรงเรียนในการต้อนรับหรือติดต่อและไว้บริการแก่ผู้มาติดต่อราชการกับโรงเรียน ความเข้มงวดเกี่ยวกับระเบียบแนวปฏิบัติของทางราชการในการให้บริการแก่ชุมชนในการขิมวัสดุอุปกรณ์ การเข้าประชุมร่วม วางแผนปรึกษาหารือ และการวางแผนการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆของชุมชนซึ่งสอดคล้องกับ ตรีภูม อุดมเสียง (2538 : 159) ได้ศึกษาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ดำเนินการคือ จัดบุคลากรของโรงเรียนไปร่วมกิจกรรมต่างๆกับชุมชน ช่วยศึกษาสภาพปัญหาการประกอบอาชีพของคนใน

ชุมชน โดยรวบรวมข้อมูลของนักเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่างๆในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและประชาชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนจัดกิจกรรมต่างๆ และมีการประเมินนโยบายแผนงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนปัญหาที่พบได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ ครู-อาจารย์ มีชั่วโมงสอนและทำหน้าที่ด้านอื่นๆมาก แหล่งวิทยากรในชุมชนมีน้อยผู้ปกครองและประชาชนมีฐานะยากจนและการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับองค์กรต่างๆในชุมชนยังมีไม่ต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ประสิทธิ์ พานดวงแก้ว (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ยังมีปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข โดยเฉพาะในด้านการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล และควรนำผลการประเมินออกเผยแพร่ชุมชนด้วย เพื่อการแก้ไขปัญหาในด้านนี้สอดคล้องกับ นเรนทร์ศูนย์ ชัยศิริ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ระดับสภาพความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปัญหามากและปัญหารายด้านอยู่ในระดับน้อย คณะกรรมการสถานศึกษาภายในโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาภายนอกโรงเรียนมีความเห็นต่อ สภาพความร่วมมือโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย

5. ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน โดยรวมปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในโรงเรียนใหญ่ และ โรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมไม่แตกต่างกันพบปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ระหว่างสถานภาพกับขนาดของโรงเรียน

10. ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครราชสีมา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในโรงเรียนใหญ่ และ โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น โดยรวม ไม่แตกต่างกัน พบปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างสถานภาพกับขนาดของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครราชสีมา เขต 3 ด้านที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ เพราะ โรงเรียนเป็นสถานที่จำเป็นต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนมีหน้าที่ทั้งให้การศึกษาแก่ท้องถิ่น รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีของสถาบันอื่น ๆ เป็นแหล่งปลูกฝังความรู้ ความคิดและนิสัยใจคอให้แก่เด็กอันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังนั้นการดำเนินกิจการใด ๆ ของโรงเรียนจะต้องเป็นที่ยอมรับของประชาชน จะต้องบอกกล่าวให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในกิจกรรมบางอย่างของโรงเรียนอย่างชัดเจน เพราะฉะนั้นคราใดที่โรงเรียนยังเป็นสถาบันที่ต้องติดต่อสัมพันธ์อยู่กับประชาชน การประชาสัมพันธ์จึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่โรงเรียนต้องมีการวางแผนดำเนินการบอกกล่าวแถลงข้อเท็จจริงความก้าวหน้าหรือกิจการต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับรู้ เพราะนอกจากจะเป็นการให้ประชาชนร่วมมือร่วมกิจกรรมด้วยแล้วยังเป็นการนำชื่อเสียงและภาพพจน์ที่ดีงามมาสรรเสริญ เลื่อมใสมาสู่สถาบันโดยตรงอีกด้วย

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครราชสีมา เขต 3 ควรให้ความสำคัญและเห็นความจำเป็นของงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยมีการกำหนดการอบรมให้ความรู้เทคนิควิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้กับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจะได้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียนในการที่จะระดมสรรพกำลังทางการศึกษา จากชุมชนอันจะก่อให้เกิดประโยชน์และผลดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด

1.3 ผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน ควรให้ความสำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยเฉพาะผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่ได้รับการแต่งตั้งหรือดำรงตำแหน่งใหม่ ต้องศึกษาสภาพแวดล้อมของชุมชนพร้อมกับสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนทั้งในส่วนของบ้าน วัด ตลอดจนผู้นำชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความศรัทธา ความเชื่อถือให้กับ โรงเรียน อันจะส่งผลให้ลดปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาถึงการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนใน โรงเรียนดีเด่นหรือ โรงเรียนที่ได้รับการความร่วมมือ ตลอดจนการสนับสนุนจากชุมชนหรือหน่วยงานอื่นที่ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ โรงเรียน ซึ่งโดยปกติแล้วในแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละแห่ง จะมีโรงเรียนในลักษณะนี้หลายโรงเรียน โดยศึกษากระบวนการหรือเทคนิควิธีการในการบริหารงานด้านนี้ เพื่อให้ได้รับความรู้และเทคนิควิธีการต่างๆ ที่ก่อให้เกิดผลดีต่อการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของ โรงเรียนทุกสังกัด

2.2 ควรวิจัยปัญหา สาเหตุและปัจจัยหลักที่ส่งผลต่องานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นรายด้าน โดยเฉพาะด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่เน้นให้ท้องถิ่นชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3 ควรวิจัยและศึกษาความคิดเห็นของผู้นำชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศให้กับโรงเรียนและชุมชนได้ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของ โรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของชุมชนหรือท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา